

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget om skoledagens længde og fritidsaktiviteter (svar på spm. K-M)
Titel	Skoledagens længde og fritidsaktiviteter
Målgruppe	Medlemmer af Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Torsdag den 6. november 2014, kl. ca. 12.45, i Børne- og Undervisningsudvalget, FT, lokale 2-133.

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Skoleugens længde**
- 3. Vigtigheden af, at børn kan gå til fritidsaktiviteter**
- 4. Viden om og opfølgning vedr. skoleugens længde**

1. Indledning

- Tak for spørgsmålene K-M om skoledagens længde og vigtigheden af, at eleverne kan gå til fritidsaktiviteter efter skole, som er stillet efter ønske fra Karen Ellemann (V) og Peter Juel Jensen(V). Jeg tror, at det er rigtig nyttigt både at få præciseret, hvad man må, og hvad man ikke må, når vi snakker om den længere skoledag. Også for at imødekomme den bekymring, der har været i forhold til, hvad den længere skoledag betyder for fritids- og foreningslivet.
- Efter aftale med udvalgssekretæren besvarer jeg spørgsmålene samlet under ét.

2. Skoleugens længde

- I samrådsspørgsmål M har udvalget bedt mig forklare, hvad der forstås ved en skoleuge på 35 timer. Den 35 timers skoleuge skal forstås som skoleugens længde opgjort i klokketimer for elever i folkeskolens ældste klasser, beregnet for et skoleår på 40 uger.
- Her kommer der lidt teknik ind, men det er fordi, det er den måde, man beregner det på. Det er også derfor, at der er noget fleksibilitet og forskellighed i måden, kommunerne udmønter det på.
- Men de 35 timer er kun et gennemsnit. I folkeskoleloven er undervisningstiden fastsat som en årsnorm.
- Undervisningstiden skal dermed tilrettelægges således, at den i et skoleår har en samlet varighed af
 - mindst 1.200 timer i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin,
 - mindst 1.320 timer på 4.-6. klassetrin og
 - 1.400 timer på 7.-9. klassetrin.
- Derudover er der fastsat et loft over den samlede undervisningstid på 1.400 timer om året. Loftet på 1.400 timer om året kan fraviges i enkelte tilfælde, hvis eleverne selv vælger 2. og 3. valgfag, eller hvis der er tale om elever med særligt behov for støtte, som kan medføre behov for ekstra undervisningstid.

- Undervisningstiden skal, ligesom før reformen, normalt lægges inden for tidsrummet mellem ca. kl. 8.00 og 16.00. Sådan er det formuleret. Det var det før, og det er det stadigvæk. Så det har vi ikke ændret ved. Det vil jeg godt understrege, for nogle gange tror man, at de her ting er blevet ændret med reformen. At undervisningstiden skal lægges mellem ca. kl. 8.00 og 16.00 kan dog fraviges i forbindelse med særlige arrangementer. Sådan har det også været før.
- Inden for disse rammer er det et lokalt ansvar at tilrettelægge skoledagen. Det er derfor, vi har set meget forskellige skemaer. Vi har også set nogle, der ikke helt lever op til de fastsatte rammer, og der tager vi selvfølgelig fat. Venstre ved som forligspartner også, at når vi har valgt at gøre det sådan, er det fordi, at vi med den længere skoledag giver flere timer til den fagopdelte undervisning og tid til understøttende undervisning. Den ekstra tid til understøttende undervisning giver bl.a. mulighed for mere bevægelse, lektiehjælp og faglig fordybelse mv.

3. Vigtigheden af, at børn kan gå til fritidsaktiviteter

- Udvalget har ønsket en reaktion fra min side på den undersøgelse, som Epinion har lavet for DR, hvor 20 pct. af de adspurgte forældre til elever i folkeskolen udtaler, at deres børn må opgive at gå til fritidsaktiviteter på grund af skoleugens længde.
- Jeg vil for en god ordens skyld sige, at det så også betyder, at 80 pct. af forældrene oplever, at børnene ikke opgiver fritidsaktiviteterne pga. de længere skoledage. Det ændrer dog ikke ved, at vi har fokus på de 20 pct., der ifølge undersøgelsen har måttet opgive deres fritidsinteresser.
- Her vil jeg godt understrege, at det er en grundfæstet del af Danmarks udvikling, at vi har et rigt forenings- og fritidsliv. Der er en masse kvaliteter og værdier i selv at være aktiv i det, man interesserer sig for, og også i den måde det er organiseret på. Man kan på den måde dels prøve en række aktiviteter af, men også være en del af selve organiseringen af forenings- og fritidslivet. Det skal man stadig kunne, og det er noget, vi vægter utroligt højt.
- Med en skoledag, der gennemsnitligt slutter omkring kl. 15, vil der stadigvæk være god tid til, at eleverne kan gå til fritidsaktiviteter efter skole. I grænsen mellem tiden til den længere skoledag og den kortere skoledag, som man tidligere har organiseret efter, oplever vi, at der lokalt kan opstå komplikationer.
- Det er sådan, at langt de fleste af fritidsaktiviteterne også allerede inden reformen lå sent på eftermiddagen og i weekenden. Men det er klart, at fordi man i en årrække har planlagt efter, at skoledagen blev kortere og kortere, så har man kunne disponere over bl.a. faciliteter i dette tidsrum.

- Det, der har været hele tanken med skolereformen og den åbne skole, er at arbejde med et 'både-og' i forhold til forenings- og fritidslivet. Med den åbne skole, den længere skoledag og tiden til understøttende undervisning bliver eleverne også præsenteret for en del af de lokale foreninger i skolen.
- Men det skal selvfølgelig også være sådan, at eleverne fortsat kan dyrke deres fritidsinteresser efterfølgende. Det er hele ideen, at det er 'både-og'. Det er ikke enten fritidsaktiviteter eller længere skoledag. Begge dele skulle gerne give værdi, herunder også for forenings- og fritidslivet.
- Der har været en ærgerlig overskrift på DR nyheder i forbindelse med undersøgelsen fra Epinion, hvor man kunne få det indtryk, at jeg synes, at det er ligegyldigt, at man ikke forsat kunne have et forenings- og fritidsliv.. I den forbindelse vil jeg bare sige, at det er svært at styre, hvilke overskrifter medierne vælger at bringe.
- Derfor er det her også en god anledning for mig til at sige, at det hverken er det, jeg mener, eller det, der ligger i folkeskolereformen. Det er selvfølgelig fortsat vigtigt, at eleverne går til fritidsaktiviteter efter skole. Det har jeg præciseret i et fælles indlæg med DIF, hvor vi bl.a. fremhæver vigtigheden af, at skoler og idrætsforeninger samarbejder. Vi har haft et godt og tillidsfuldt samarbejde med de store paraplyorganisationer, herunder DIF, DGI og andre, fordi vi synes, at det har været utroligt vigtigt, at det gav værdi begge veje.
- Jeg er også løbende i dialog med både kulturministeren og idrætsorganisationerne, musikskoler og kulturskoler osv. om skolerne og foreningslivets samarbejde.
- DGI har derudover for nyligt offentliggjort en undersøgelse om folkeskolereformens betydning for idrætsforeningerne. Som DGI's formand Søren Møller her den 29. oktober har sagt, viser undersøgelsen "helt tydeligt, at der, hvor der er et godt samarbejde, så kan man faktisk skabe fremgang [i medlemstallet]". Derimod har foreninger, der ikke samarbejder med skolen, oplevet en medlemsnedgang. Det understreger blot vigtigheden af, at skolerne og det lokale idræts-, forenings- og kulturliv samarbejder.
- Jeg synes, at det er opløftende, at DGI's undersøgelse viser, at samarbejde giver positive resultater.
- Når man taler om "at tage børnenes fritid", synes jeg også, det er vigtigt at holde sig for øje, at det ikke er alle elever, der deltager aktivt i fritids- og foreningslivet efter skole. Rockwool Fondens forskningsenhed offentliggjorde i 2013 en undersøgelse, der viste, at 16,2 pct. af drengene på 7-11 år og 17,4 pct. af drengene på 12-17 år er alene i tre til fire timer eller mere på en almindelig

skoledag. Der er altså også en anden virkelighed, der viser, at mange gik hjem og var alene, da skoledagen var kortere.

- For pigerne er det samme tendens. 16,9 pct. af pigerne på 7-11 år og 20,7 pct. af pigerne på 12-17 år er alene tre til fire timer eller mere på en almindelig skoledag. Så det er jo også en del af virkeligheden, når vi snakker om børnenes fritidsliv. Samtidig viste undersøgelsen, at børn bruger fem gange så meget tid på fjernsyn og computer som på motion.
- Så det er lige for at få det fulde billede med, når vi taler om fritids- og foreningsliv. Det skulle jo meget gerne være sådan, at det også motiverer børn, som ellers ikke er en del af foreningslivet, at de møder foreningerne som en del af skoledagen og får lyst til efterfølgende at melde sig ind.

4. Viden om og opfølgning vedr. skoleugens længde

- Udvalget spørger til, hvad vi på nuværende tidspunkt har af viden om, hvordan kommunerne tilrettelægger skoleugens længde.
- Vi er i Undervisningsministeriet fortsat i gang med at indsamle data vedr. skoleåret 2014/15 og kan derfor endnu ikke se, hvor mange timer skolerne planlægger med i dette skoleår. Vi forventer at have data klar i løbet af december 2014. Disse data vil blive offentliggjort i det nye ledelsesinformationssystem LIS.
- Vi følger også op på folkeskolereformen gennem følgeforskning, hvor elever og forældre hvert år blandt andet spørges til, i hvilket omfang eleverne deltager i fritidsaktiviteter.
- I de tilfælde, hvor ministeriet bliver gjort opmærksom på skemaer, hvor skoledagen falder markant uden for intentionen med loven og de regler, der er, kan ministeriet bede kommunerne om en redegørelse for, hvorfor skemaet ser ud, som det gør. Hvis kommunens redegørelse ikke er tilfredsstillende i forhold til loven, vil ministeriet bede kommunen bringe skoledagens længde i overensstemmelse med loven.
- Herudover fører ministeriet (Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen) løbende tilsyn med, at kommuner og skoler planlægger i overensstemmelse med de fastsatte mindstekrav til undervisningstidens samlede varighed set over et skoleår.